

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ
2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված
տարվա համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	
1 Իրավական դաշտ	9
2 Պատրաստման հիմունքներ	9
3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	10
Error! AutoText entry not defined. 5 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով (վնաս)/ եկամուտ	22
6 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս	22
7 Այլ գործառնական եկամուտ	22
8 Արժեզրկման հակադարձում/(կորուստներ)	22
9 Աշխատակազմի գծով ծախսեր	23
10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	23
11 Շահութահարկի գծով ծախս	23
12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24
13 Հաճախորդներին տրված վարկեր	25
14 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	30
15 Այլ ակտիվներ	30
16 Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	31
17 Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	31
18 Այլ պարտավորություններ	32
19 Կանոնադրական կապիտալ	32
20 Ռիսկերի կառավարում	32
21 Կապիտալի կառավարում	42
22 Պարտավորվածություններ	42
23 Գործառնական վարձակալություն	42
24 Պայմանական դեպքեր	42
25 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	43
26 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	44

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ի
Տնօրենների խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2010թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվի դրությամբ ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունները և այլ բացատրական նյութեր:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ Ֆինանսական Հաշվետվության Միջազգային Ստանդարտների համաձայն: Պատասխանատվության շրջանակն ընդգրկում է՝ ներքին վերահսկողության նախագծում, իրականացում և վարում՝ կապված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման հետ, որոնք գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ նրանից դրանք առաջացել են կեղծիքի, թե սխալի հետևանքով, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականությունների ընտրություն և կիրառում, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման գնահատումների կատարում, որոնք խելամիտ են կոնկրետ հանգամանքներում:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պարտականությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք վարվեցողության համապատասխան պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից գերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տեղեկատվության և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցի ձեռքբերում: Աուդիտի ընթացակարգերի ընտրությունը կախված է աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ՝ կեղծիքի կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերի գնահատումը: Ռիսկերի նման գնահատում իրականացնելիս, աուդիտորը դիտարկում է ներքին վերահսկողությունը՝ կապված կազմակերպության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման հետ՝ կազմելու այնպիսի աուդիտորական ընթացակարգեր, որոնք տեղին են կոնկրետ հանգամանքներում, սակայն ոչ կազմակերպության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների տեղին լինելու,

կազմակերպության ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների խելամտության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռքբերված ատղիտորական ապացույցները բավարար և տեղին են մեր կարծիքին հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ., ինչպես նաև 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական Հաշվետվության Միջազգային Ստանդարտների:

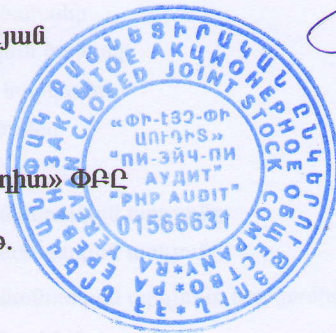
Դավիթ Եղիզարյան
Տնօրեն

Արամ Գուկասյան
Մենեջեր, Ատղիտի բաժին

«Փի-Էյչ-Փի Ատղիտ» ՓԲԸ

17 մարտի 2011թ.

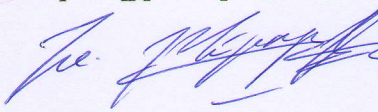

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

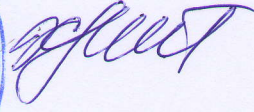
	Ծնթգ.	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	307,329 ✓	190,771 ✓
Տոկոսային ծախս	4	(102,771) ✓	(49,751) ✓
Չուտ տոկոսային եկամուտ		204,558	141,020
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով (վնաս)/եկամուտ	5	(845) ✓	252 ✓
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս	6	(4,255) ✓	(3,356) ✓
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս		(5,100)	(3,104)
Չուտ շահույթ/(վնաս) արտարժույթով գործարքներից		2,163 ✓	(28,584)
Այլ գործառնական եկամուտ	7	2,558	9,934
Գործառնական եկամուտ		204,179	119,266
Արժեզրկման հակադարձում/(կորուստ)	8	4,032 ✓	(8,299)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	9	(93,956) ✓	(82,289)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(64,223)	(55,996)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը		50,032	(27,318)
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(9,701)	(1,404)
Շահույթ/(վնաս)		40,331	(28,722)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		40,331	(28,722)

5-ից 45-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2011թ. մարտի 17-ին:

Խորեն Զերոբյան
 Գործադիր տնօրեն

Մոնիկա Խաչատրյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

		2010թ.	2009թ.
	Ծնթգ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	51,975	71,890
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13	1,543,695	936,310
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	14	92,232	94,450
Հետաձգված հարկային ակտիվ	11	1,406	273
Այլ ակտիվներ	15	10,968	2,024
Ընդամենը ակտիվներ		1,700,276	1,104,947
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	16	589,659	302,400
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	17	669,117	434,321
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		6,061	-
Այլ պարտավորություններ	18	3,513	2,631
Ընդամենը պարտավորություններ		1,268,350	739,352
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	19	395,471	280,000
Կապիտալի կանխավճարի պահուստ		-	89,471
Կուտակված շահույթ/(վնաս)		36,455	(3,876)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		431,926	365,595
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		1,700,276	1,104,947

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2010թ.	2009թ.
Ծնթց.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	304,093	156,321
Վճարված տոկոսներ	(96,820)	(45,621)
(Վճարված)/ստացված գուտ կոմիսիոն վճարներ	(5,100)	252
Ստացված այլ եկամուտներ	2,558	84
Ընդհանուր վարչական ծախսերի վճարումներ	(145,759)	(85,730)
	58,972	25,306
Գործառնական ակտիվների աճ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(614,565)	(163,791)
Այլ ակտիվներ	(10,688)	-
Գործառնական գործունեությանը օգտագործված դրամական միջոցների գուտ հոսքեր՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	(566,281)	(138,485)
Վճարված շահութահարկ	(3,057)	(5,824)
Գործառնական գործունեությանը օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(569,338)	(144,309)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(9,320)	(15,770)
Ներդրումային գործունեությանը օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(9,320)	(15,770)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Ստացված փոխառություններ	593,907	239,246
Մարված փոխառություններ	(26,524)	(30,810)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից	567,383	208,436
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ (նվազում)/աճ	(11,275)	48,357
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(8,640)	4,378
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	71,890	19,155
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	51,975	71,890

12

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Կանոնադրական կապիտալ հազ. դրամ	Իրական արժեքով վերաչափման պահուստ հազ. դրամ	Կապիտալի կանխավճարի պահուստ հազ. դրամ	Կուտակված շահույթ հազ. դրամ	Ընդամենը սեփական կապիտալ հազ. դրամ
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2009	280,000	10,104	-	14,742	304,846
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Ժամանակաշրջանի վնաս	-	-		(28,722)	(28,722)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(28,722)	(28,722)
Գործարքներ բաժնետիրոջ հետ					
Ներքին տեղաշարժ	-	(10,104)	-	10,104	-
Կապիտալի կանխավճար	-	-	89,471	-	89,471
Ընդամենը գործարքներ բաժնետիրոջ հետ	-	(10,104)	89,471	10,104	89,471
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2009	280,000	-	89,471	(3,876)	365,595
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2010	280,000	-	89,471	(3,876)	365,595
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	40,331	40,331
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	40,331	40,331
Գործարքներ բաժնետիրոջ հետ					
Թողարկված բաժնետոմսեր	115,471	-	(89,471)	-	26,000
Ընդամենը գործարքներ բաժնետիրոջ հետ	115,471	-	(89,471)	-	26,000
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2010	395,471	-	-	36,455	431,926

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Իրավական դաշտ

Հիմնական գործունեությունը

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ն («Ընկերություն») հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն և վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2006թ. մարտի 28-ին: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Կոմիտասի պող. 54 և այն ունի 4 մասնաճյուղեր և 3 ներկայացուցչություններ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը աղքատության հաղթահարման և փոքր և միջին ձեռնարկությունների զարգացման նպատակով վարկերի տրամադրումն է: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից («ՀՀ ԿԲ»): Տարվա ընթացքում Ընկերության աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր 37 (2009թ-ին՝ 37):

Ընկերության միակ բաժնետերը «Հորիզոն» Հիմնադրամն է: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 25-ում:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունում տեղի են ունեցել քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Հետևաբար, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալած գործունեությունը կապված է ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ինչպես նաև, կապիտալի և վարկային շուկաներում տիրող սահմանափակումները էլ ավելի են մեծացրել տվյալ միջավայրի տնտեսական անորոշության աստիճանը: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության ֆինանսական դրության և գործառնությունների վրա տնտեսական իրավիճակի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), քանի որ, հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ֆունկցիոնալ արժույթ, վերջինս արտացոլում է

Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի համաձայն պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը, ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Մասնավորապես, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված առաջացած զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- վարկերի արժեզրկման գծով պահուստներին վերաբերող ծանոթագրություն 13-ում,
- ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների գնահատականներին վերաբերող ծանոթագրություն 26-ում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ընկերությունը ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս հետևողականորեն կիրառել է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործարքները փոխարկվում են Ընկերության համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթի փոխարկումից օգուտը կամ վնասը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսով և ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարումներով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված արտարժույթի ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունն է: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների և դրամական հոսքերի հեջավորման գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Սկզբնական արժեքով ներկայացված, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

«Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ»-ը ներառում են (կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները) դրամական միջոցները և բանկերում տեղաբաշխված չսառեցված նոստրո հաշիվները: Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները, իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք՝

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ,
- հանդիսանում են ածանցյալ ֆինանսական գործիք (բացառությամբ այն ածանցյալ գործիքների, որոնք նախատեսված են և հանդիսանում են արդյունավետ հեջավորման գործիքներ), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերության կողմից նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկի բավարարման դեպքում.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում և գնահատվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Պոտենցիալ բարենպաստ պայմաններ ենթադրող (դրական իրական արժեք) առևտրային նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռք բերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Պոտենցիալ ոչ բարենպաստ պայմաններ ենթադրող (բացասական իրական արժեք) առևտրային նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչման պահին չեն վերդասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների

կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, և գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք չունեն գնանշվող շուկայական գին գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնց Ընկերությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնց Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք գծով Ընկերությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարունակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Ընկերությունը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնց սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Ընկերությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են տրամադրված վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես տրամադրված վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են կիրառելով վերջնահաշվարկի ամսաթիվը:

Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով, իսկ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշվող շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պահանջները: Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքը դա այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորումը չափվում են սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և հանած ցանկացած նվազեցում արժեզրկման գծով: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ներառված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ, պատրաստական կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գորարքում չափման ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնանշվող շուկայական գնի վրա՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները:

Եթե գնանշվող շուկայական գինը առկա չէ, գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մեթոդիկաների միջոցով՝ որպես մուտքային տվյալներ առավելագույնս օգտագործելով շուկայական տվյալները: Նման գնահատման մեթոդիկաները ներառում են հղումը շուկայում վերջերս կատարված «անկախ կողմերի միջև գործարքներին», մեկ այլ էականորեն չտարբերվող գործիքի ընթացիկ շուկայական արժեքներին, զեղչված դրամական միջոցների հոսքերին և օպցիոնների գնորոշման մոդելներին, ինչպես նաև այլ մեթոդիկաներին, որոնք սովորաբար օգտագործվում են շուկայի մասնակիցների կողմից գործիքի գինը որոշելու համար:

Գրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մեթոդիկայի օգտագործման դեպքում դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը հիմնվում են դեկավարության գնահատականի վրա, իսկ զեղչման դրույքը նմանատիպ պայմաններով գործիքի համար կիրառվող շուկայական համապատասխան տոկոսադրույքն է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գնորոշման մոդելների կիրառման դեպքում, մոդելում օգտագործվում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շուկայական տվյալները:

Արժեթղթերի շուկայում չըջանառվող ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը գնահատվում է այն գումարի չափով, որը Ընկերությունը կստանա կամ կվճարի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պայմանագրի գործողությունը դադարեցնելու դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի ներկա պայմանները, ներկա պահին պայմանագրային կողմերի վճարունակությունը և իր սեփական վարկային ռիսկը:

Հետագա չափման հետևանքով առաջացած օգուտներ և վնասներ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի հետևյալ կերպ.

- որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգված ֆինանսական գործիքի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում,
- որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ակտիվի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական եկամուտ, բացառությամբ արժեգրկումից կորուստների և արտարժույթի փոխարժեքից առաջացած օգուտների կամ վնասների, քանի դեռ այդ ակտիվը ապաճանաչված չէ: Այդ ժամանակ, նախկինում սեփական կապիտալում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ակտիվի գծով տոկոսը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես վաստակած՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է կամ արժեգրկվում, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի միջոցով:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, երբ ֆինանսական ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու իրավունքների ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրացել է կամ, երբ Ընկերությունը փոխանցել է ակտիվի սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կամ, երբ Ընկերությունը ոչ փոխանցել է, ոչ էլ պահպանել է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և չի պահպանել ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման համար որակավորված ֆինանսական ակտիվի փոխանցման արդյունքում Ընկերության մոտ առաջացած կամ պահպանված իրավունքները կամ պարտավորությունները ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են կամ չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են:

Ընկերությունը ներգրավված է լինում այնպիսի գործարքներում, որտեղ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվը փոխանցում է, բայց պահպանվում է փոխանցվող ակտիվի հետ կապված կամ բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ դրանց մի մասը: Եթե բոլոր կամ էական բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են, ապա փոխանցվող ակտիվը չի ապաճանաչվում:

Ակտիվը ապաճանաչվում է այն գործարքներում, որտեղ Ընկերությունը ոչ փոխանցել է, ոչ էլ պահպանել ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ռիսկերն ու օգուտները, բայց չի պահպանել վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը պահպանել է վերահսկողությունը, այն պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ՝ որոշված փոխանցված ակտիվների արժեքի փոփոխության ռիսկի նկատմամբ իր ենթարկվածության չափով:

Ֆինանսական պարտավորությունը հեռացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից, երբ Ընկերությունը հետ է գնում այն, իսկ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված փոխհատուցման տարբերությունը, որն առաջանում է պարտավորության վաղաժամկետ մարումից, ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում:

Ընկերությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի ճանաչված ակտիվներին վերաբերող մնացորդները:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեյո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեյո գործարքների գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում ռեյո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետգնման պայմանագրերով («հակադարձ ռեյո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում ռեյո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև՝ հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Հիմնական միջոցներ

Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայություն ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Վարձակալված ակտիվներ

Այն վարձակալությունը, որի դեպքում Ընկերությանն են փոխանցվում ակտիվի սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, հանդիսանում է ֆինանսական վարձակալություն: Ֆինանսական վարձակալությամբ ձեռքբերված հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքից և վարձակալության սկզբում վարձակալության նվազագույն վճարների ներկա արժեքից նվազագույնով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման համար պատրաստ դառնալու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

Շենքեր	20 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	1-ից 5 տարի
Արտադրատնտեսական գույք	1-ից 5 տարի
Փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են ձեռքբերման արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիան հաշվառվում է կիրառելով գծային մեթոդը վերջիններիս օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

Համակարգչային ծրագրեր	10 տարի
-----------------------	---------

Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները կամ օտարման խմբերը, որոնք ներառում են ակտիվներ և պարտավորություններ դասակարգվում են որպես վաճառքի համար պահվող, եթե դրանց հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի, այլ ոչ թե շարունակական օգտագործման միջոցով: Ամմիջականորեն նախքան դասակարգումը ակտիվները կամ օտարման խմբերը վերաչափվում են համաձայն Ընկերության հաշվապահական քաղաքականության: Այնուհետև վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվները կամ օտարման խմբերը չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումներ, նվազագույնով:

Արժեզրկում

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է վարկերը և դեբիտորական պարտքերն արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Վարկը կամ դեբիտորական պարտքը արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին, և այդ դեպքը (դեպքերը) ազդեցություն ունի վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնց հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերակազմավորում, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Նախևառաջ Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված զգալի են և առանձին կամ միասին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված զգալի չեն: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն առկա չէ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի համար, լինի այն զգալի թե ոչ, ապա այն այդ վարկը ներառում է պարտքային ռիսկի համանման բնութագիր ունեցող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և միասին գնահատում է՝ արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնց գծով առանձին իրականացվել է արժեզրկման ուսումնասիրություն և որոնց գծով ճանաչվել են կամ շարունակվում են ճանաչվել արժեզրկման կորուստներ, ներառված չեն արժեզրկման ընդհանուր գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող առկա տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկման կորստի գումարը գնահատելու համար պահանջվող տեղեկատվությունը կարող է սահմանափակ լինել կամ այլևս ամբողջությամբ չհամապատասխանել ներկա հանգամանքներին: Սա

կարող է լինել այն դեպքում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություններ ունի և Ընկերության տրամադրության տակ կան քիչ տվյալներ համանման վարկառուների մասին: Այս դեպքերում արժեզրկումից կորստի գումարն Ընկերությունը գնահատում է ելնելով իր փորձից ու դատողություններից:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և հակադարձվում է այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորուստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Ընկերությունը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստները) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և վարկի վերադարձի ուղղությամբ ձեռնարկվել են անհրաժեշտ քայլերը:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվներում ընդգրկված չզննանշվող բաժնային գործիքները, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ այն հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել: Եթե առկա է այդ ներդրումների գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարն իրենից ներկայացնում է ներդրման հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվների ներկա շուկայական հատույցադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը:

Այս ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում և ենթակա չեն հակադարձման:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակային վնասը, որը համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու մաշվածությունը, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակային արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթում կատարած ներդրման իրական արժեքի էական կամ երկարաժամկետ նվազումը դրա սկզբնական արժեքից հանդիսանում է արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում: Այնուհանդերձ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինե՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Գուդվիլի գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստը չի հակադարձվում:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

Վերակազմավորման գծով պահուստ ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի վերակազմավորման հաստատված մանրամասն ֆորմալ պլան, և երբ վերակազմավորման գործընթացը կամ սկսվել է, կամ դրա մասին հայտարարվել է հրապարակայնորեն: Ապագա գործառնական ծախսումների գծով պահուստ չի ճանաչվում:

Վարկային պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը չի ստանձնում վարկային պարտավորվածություններ:

Բաժնետիրական կապիտալ

Վճարված կապիտալը և դրա հետագա համալրումները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում՝ շահաբաժինների հայտարարման ժամանակաշրջանում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում շահույթի կամ վնասի կազմում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում կամ ուղղակիորեն՝ սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների ու հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների վրա: Ժամանակավոր տարբերություններ չեն սահմանվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որը չի ազդում հաշվապահական հաշվառման կամ հարկվող շահույթի վրա: Հետաձգված հարկի գումարը հիմնված է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի իրացման կամ մարման ակնկալվող մեթոդի վրա՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

Եկամուտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգված ֆինանսական գործիքների հաշվեգրված գեղչերը և պարզևավճարները ճանաչվում են որպես օգուտներ հանած վնասներ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգված ֆինանսական գործիքներից:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք հարակից ուղղակի ծախսերի հետ դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վարձավճարները, կոմիսիոն վճարները և այլ եկամտի և ծախսի հոդվածները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության համար կատարվող վճարումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը գործառնական վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Համադրելի տեղեկատվություն

Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է, որպեսզի համապատասխանի ընթացիկ տարում ներկայացման պահանջների մեջ կատարված փոփոխություններին: Վերադասակարգումների բնույթը և գումարները ոչ էական են:

Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Ընկերության գործունեության վրա: Ընկերությունը մտադիր է ընդունել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ: Ընկերությունը դեռևս չի վերլուծել այս նոր ստանդարտների և փոփոխությունների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Վերանայված ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» (2009թ.) ստանդարտը կազմակերպությանն ազատում է կապակցված կողմի բացահայտումների և չմարված մնացորդների հետ կապված բացահայտման հիմնական պահանջներից, ներառյալ՝ պետական կազմակերպությունների հետ կապված պարտավորվածությունները: Ի լրումն, ստանդարտը վերանայվել է ներկայացման որոշ պահանջներ հեշտացնելու նպատակով, որոնք նախկինում պարտադիր չէին հանդիսանում: Վերանայված ստանդարտը պետք է կիրառվի հետադարձ եղանակով:
- ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը կգործի 2013թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը կիրառարակվի մի քանի փուլերով, և ենթադրվում է, որ կփոխարինի ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը ծրագրի ավարտից հետո: ՖՀՄՍ 9-ի հրապարակման առաջին փուլը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների ճանաչմանը և չափմանը, ավարտվեց 2009թ. նոյեմբերին:
- ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 14 ՀՀՄՍ 19 «Սահմանված հատուցումների գծով ակտիվի սահմանափակումը, նվազագույն ֆինանսավորման պահանջները և դրանց փոխազդեցությունը» փոփոխությունները հեռացնում են կանխավճարների հաշվառման չնախատեսված հետևանքները, որտեղ կան նվազագույն ֆինանսավորման պահանջներ: Այս փոփոխությունները հանգեցնում են որոշակի հանգամանքներում մասհանումների կանխավճարների ճանաչմանը որպես ակտիվ, այլ ոչ թե ծախս: Փոփոխությունները կիրառելի են 2011 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի երրորդ տարեկան բարեփոխումների նախագծի արդյունքում հրապարակված *ՖՀՄՍ-ների 2010թ.-ի բարեփոխումները* պետք է կիրառվեն ստանդարտ առ ստանդարտ հիմունքով: Յուրաքանչյուր փոփոխության ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը ներառված է համապատասխան ՖՀՄՍ-ում:

4 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	307,177	190,682
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	152	89
	307,329	190,771
Տոկոսային ծախս		
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված	74,472	31,624
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված	28,299	18,127
	102,771	49,751

Տոկոսային եկամուտները ներառում են 645 հազար դրամ տոկոսային եկամուտ 31 դեկտեմբերի 2010 թ-ին ավարտված տարվա համար (2009 թ.` 2,384 հազար դրամ), որը հաշվեգրվել է ընդհանուր արժեզրկված վարկերի գծով:

5 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով (վնաս)/ եկամուտ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Չուտ (վնաս)/ օգուտ արտարժույթի վաճառքից	(845)	252
	(845)	252

6 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Բանկային ծառայություններ	1,843	3,356
Այլ	2,412	-
	4,255	3,356

7 Այլ գործառնական եկամուտ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,826	2,304
Այլ եկամուտներ	732	7,630
	2,558	9,934

8 Արժեզրկման հակադարձում/(կորուստներ)

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,370	(8,299)
Այլ ակտիվներ	(338)	-
	4,032	(8,299)

9 Աշխատակազմի գծով ծախսեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների հատուցումներ	84,089	73,392
Աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	9,867	8,897
	93,956	82,289

10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11,538	9,739
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	8,196	8,628
Հարկեր և տուրքեր	7,132	5,222
Վարձակալություն	6,106	5,210
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	6,017	4,506
Վառելիքի ծախսեր	4,540	3,465
Մասնագիտական և այլ ծառայություններ	4,399	1,667
Գրասենյակային ծախսեր	3,355	3,095
Անվտանգություն	2,855	2,801
Ուսուցման և վերապատրաստման ծախսեր	2,628	995
Գործուղման ծախսեր	2,426	3,983
Կոմունալ ծախսեր	1,276	1,432
Բաժանորդագրություն	1,236	1,253
Այլ ծախսեր	2,519	4,000
	64,223	55,996

11 Շահութահարկի գծով ծախս

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	10,834	1,192
	10,834	1,192
Հետաձգված հարկի գծով (փոխհատուցում)/ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(1,133)	212
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	9,701	1,404

Ընկերության ընթացիկ և հետաձգված հարկերի հանդեպ կիրառվող հարկի դրույքը կազմում է 20% (2009թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2010թ.		2009թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը	50,032		(27,318)	
Շահութահարկի հաշվարկ կիրառելի հարկային դրույքով (Չհարկվող եկամուտ)/չնվազեցվող ծախսեր	10,006 (305)	20.0 (0.6)	(5,464) 6,868	20.0 (25.1)
	9,701	19.4	1,404	(5.1)

Հետաձգված հարկային ակտիվ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքների ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ վերը ներկայացված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ:

2010 և 2009 թվականների դեկտեմբերին 31-ին ավարտվող տարիների ընթացքում ժամանակավոր տարբերությունների շարժը ներկայացված է հետևյալ կերպ.

2010	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2010	Ծանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2010
Հազար դրամ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(60)	60	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	1,286	1,286
Այլ պարտավորություններ	333	(213)	120
	273	1,133	1,406

2009	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2009	Ծանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2009
Հազար դրամ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(21)	(39)	(60)
Այլ պարտավորություններ	506	(173)	333
	485	(212)	273

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	26,205	42,252
Նոստրո հաշիվներ բանկերում		
-խոշոր հայկական բանկեր	4,930	11,003
-փոքր և միջին հայկական բանկեր	20,840	18,635
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ բանկերում	25,770	29,638
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,975	71,890

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ տեղաբաշխված միջոցներ չորս բանկում (2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հինգ բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում էին բանկերում տեղաբաշխված ընդհանուր միջոցների 10%-ը:

13 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Վարկեր փոքր և միջին ձեռնարկություններին	43,974	38,530
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	43,974	38,530
Անհատներին տրված վարկեր		
Սպառողական վարկեր	645,134	428,346
Գյուղատնտեսական վարկեր	547,302	254,034
Հիփոթեքային վարկեր	81,880	50,162
Այլ վարկեր	228,685	177,113
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	1,503,001	909,655
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	1,546,975	948,185
Արժեզրկման գծով պահուստ	(3,280)	(11,875)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	1,543,695	936,310

2010թ.դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Վարկեր իրավաբանական անձանց Հազար դրամ	Վարկեր անհատներին Հազար դրամ	Ընդամենը Հազար դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	396	11,479	11,875
Զուտ վերականգնում	(303)	(4,067)	(4,370)
Դուրս գրումներ	-	(4,225)	(4,225)
Մնացորդը տարեվերջին	93	3,187	3,280

2009թ.դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Վարկեր իրավաբանական անձանց Հազար դրամ	Վարկեր անհատներին Հազար դրամ	Ընդամենը Հազար դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	528	7,288	7,816
Զուտ (վերականգնում)/ծախս	(132)	8,431	8,299
Դուրս գրումներ	-	(4,240)	(4,240)
Մնացորդը տարեվերջին	396	11,479	11,875

Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման գծով պահուստ Հազար	Զուտ վարկեր Հազար	Արժեզրկման գծով պահուստ/համախառն վարկեր %
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	43,974	93	43,881	0.21
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական	43,974	93	43,881	0.21
Վարկեր անհատներին				
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	645,134	1,368	643,766	0.21
Ընդամենը սպառողական վարկեր	645,134	1,368	643,766	0.21
Գյուղատնտեսական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	547,302	1,160	546,142	0.21
Ընդամենը գյուղատնտեսական վարկեր	547,302	1,160	546,142	0.21
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	81,880	174	81,706	0.21
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	81,880	174	81,706	0.21
Անհատներին տրված այլ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	228,685	485	228,200	0.21
Ընդամենը անհատներին տրված այլ	228,685	485	228,200	0.21
Ընդամենը վարկեր անհատներին	1,503,001	3,187	1,499,814	0.21
Ընդամենը հաճախորդներին տրված	1,546,975	3,280	1,543,695	0.21

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման գծով պահուստ Հազար	Չուտ վարկեր Հազար	Արժեզրկման գծով պահուստ/հ ամախառն վարկեր %
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	38,530	482	38,048	1.25
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական	38,530	482	38,048	1.25
Վարկեր անհատներին				
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	426,430	5,343	421,087	1.25
-մինչև 180 օր ժամկետանց	1,109	14	1,095	1.25
-180-ից 270 օր ժամկետանց	807	10	797	1.25
Ընդամենը սպառողական վարկեր	428,346	5,367	422,979	1.25
Գյուղատնտեսական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	254,034	3,185	250,849	1.25
Ընդամենը գյուղատնտեսական վարկեր	254,034	3,185	250,849	1.25
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	50,162	627	49,535	1.25
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	50,162	627	49,535	1.25
Անհատներին տրված այլ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	176,384	2,205	174,179	1.25
-մինչև 180 օր ժամկետանց	51	1	50	1.25
-180-ից 270 օր ժամկետանց	678	8	670	1.25
Ընդամենը անհատներին տրված այլ	177,113	2,214	174,899	1.25
Ընդամենը վարկեր անհատներին	909,655	11,393	898,262	1.25
Ընդամենը հաճախորդներին տրված	948,185	11,875	936,310	1.25

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չուներ վերակազմակերպված վարկեր, որոնք այլապես կլինեին ժամկետանց կամ արժեզրկված: 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 1,929 հազ. դրամի անհատներին տրված վերակազմակերպված վարկեր, որոնք այլապես կլինեին ժամկետանց: Նման վերակազմակերպման նպատակը հաճախորդների հետ հարաբերությունների կառավարումը և հավաքագրման հնարավորությունների մաքսիմալացումն է: Վերանայված վարկերը վերոնշյալ աղյուսակում ներառվում են ոչ ժամկետանց կատեգորիայում, քանի դեռ փոխառում չի խախտում վերանայված պայմանները:

Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Վարկի արժեզրկումն առաջանում է վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն ունեն վարկի հետ կապված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա և կարող են արժանահավատորեն գնահատվել: Առանց արժեզրկման անհատական հայտանիշի վարկերը չունեն արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն, որը կարող է ուղղակիորեն վերագրվել նրանց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշները ներառում են հետևյալը.

- վարկային պայմանագրով նախատեսված վճարումների ուշացումները,
- փոխառուի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- գործարար միջավայրի վատթարացումը, փոխառուների շուկաներում անբարենպաստ փոփոխությունները:

Ընկերությունը վերանայել է հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելը և չի հայտնաբերել արժեզրկման հայտանիշ ունեցող անհատապես նշանակալի վարկեր 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դեկտեմբերի և 2009թ. 31-ի դրությամբ:

Ընկերությունը գնահատել է անհատներին տրված այն վարկերի արժեզրկումը, որոնց գծով արժեզրկման հայտանիշներ չեն հայտնաբերվել՝ հիմնվելով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի խմբային հիմունքով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունը կիրառել է տարեկան 0.21% կորստի դրույք (2009թ.՝ 1.25%):

Այս գնահատումներում փոփոխությունները կարող են ազդել վարկի արժեզրկման պահուստի վրա: Օրինակ, եթե դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի ներկա արժեքը տարբերվի մեկ տոկոսով, ապա հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 15,470 հազար դրամով պակաս/ավել կլինի (2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,482 հազար դրամով պակաս/ավել):

Գրավի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2010 և 2009 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը գուտ գումարով՝ ըստ գրավի տեսակների.

	2010 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %	2009 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %
Անշարժ գույք	639,282	41.4	402,640	43.0
Այլ գրավ	864,988	56.0	505,771	54.0
Երաշխավորություն	21,090	1.4	1,770	0.2
Գրավով չապահովված վարկեր	18,335	1.2	26,129	2.8
	1,543,695	100.0	936,310	100.0

Աղյուսակում ներկայացված գումարները իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեկշռային արժեքը և կարող են չհամընկնել գրավի իրական արժեքի հետ:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը հիմնականում ապահովված են անշարժ գույքով: Սպառողական վարկերը հիմնականում ապահովված են կենցաղային սարքավորումներով: Գյուղատնտեսական վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով, ընտանի կենդանիներով և գյուղատնտեսական մեքենասարքավորումներով: Հիփոթեքային վարկերն ապահովված են համապատասխան բնակարանային անշարժ գույքով:

Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Գյուղատնտեսություն	547,302	254,034
Առևտուր	211,772	161,416
Հանրային սնունդ	41,973	29,599
Արտադրություն	31,297	14,842
Անհատներին տրված վարկեր	714,631	488,294
	1,546,975	948,185
Արժեզրկման գծով պահուստ	(3,280)	(11,875)
	1,543,695	936,310

Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չուներ միջոցներ տրամադրված այնպիսի փոխառուներին կամ կապակցված փոխառուների խմբերին, որոնց մնացորդները գերազանցում էին հաճախորդներին տրված ընդհանուր վարկերի 10%-ը:

Վարկերի ժամկետայնություն

Ընկերության վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 20-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի պայմանագրով նախատեսված ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

14 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Շենքեր	Սեքնա սարքավորում	Տնտեսական գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Համակարգչ. ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Առ 1 հունվարի 2009թ.	82,313	8,561	4,717	3,600	3,150	102,341
Ավելացումներ	-	773	72	15,670	-	16,515
Օտարումներ	-	(489)	-	-	-	(489)
Առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	82,313	8,845	4,789	19,270	3,150	118,367
Ավելացումներ	-	2,854	291	5,425	750	9,320
Օտարումներ	-	(1,150)	-	-	-	(1,150)
Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	82,313	10,549	5,080	24,695	3,900	126,537
Մաշվածություն և արժեզրկումից կորուստներ						
Առ 1 հունվարի 2009թ.	7,160	4,936	1,439	321	811	14,667
Մաշվածության ծախս	4,116	2,264	939	2,105	315	9,739
Օտարումներ	-	(489)	-	-	-	(489)
Առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	11,276	6,711	2,378	2,426	1,126	23,917
Մաշվածության ծախս	4,116	1,540	970	4,576	336	11,538
Օտարումներ	-	(1,150)	-	-	-	(1,150)
Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	15,392	7,101	3,348	7,002	1,462	34,305
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	66,921	3,448	1,732	17,693	2,438	92,232
Առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	71,037	2,134	2,411	16,844	2,024	94,450
Առ 1 հունվարի 2009թ.	75,153	3,625	3,278	3,279	2,339	87,674

15 Այլ ակտիվներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Այլ դեբիտորական պարտքեր	4,579	308
Արժեզրկման գծով պահուստ	(304)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,275	308
Կանխավճարներ	26	1,716
Վաճառքի նպատակներով պահվող ակտիվներ	6,667	-
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	6,693	1,716
Ընդամենը այլ ակտիվներ	10,968	2,024

Արժեզրկման գծով պահուստի շարժի վերլուծություն

Արժեզրկման գծով պահուստի շարժը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է.

	Այլ ֆինանսական	Այլ ոչ	Ընդամենը
	ակտիվներ	ֆինանսական	
	Հազ.դրամ	Հազ.դրամ	Հազ.դրամ
Մնացորդը տարեկզբին	-	-	-
Զուտ ծախս	338	-	338
Դուրսգրումներ	(34)	-	(34)
Մնացորդը տարեվերջին	304	-	304

16 Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ

	2010 թ.	2009 թ.
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Փոխառություններ միջազգային հաստատություններից	589,659	302,400
	589,659	302,400

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ ստացված փոխառություններ չորս ֆինանսական հաստատություններից (2009թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու ֆինանսական հաստատություններից), որոնց մնացորդները գերազանցում էին ֆինանսական հաստատություններից ստացված ընդհանուր փոխառությունների 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում էր 589,659 հազ.դրամ (2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 302,400 հազ.դրամ):

17 Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ

	2010թ.	2009թ.
	Հազ.դրամ	Հազ.դրամ
Մայր ընկերությունից ստացված փոխառություններ	165,828	191,845
Այլ ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	503,289	242,476
	669,117	434,321

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կազմում ընդգրկված են մայր ընկերությունից ստացված փոխառությունները, որոնք կրում են 8% տարեկան տոկոսադրույք (2009թ.՝ 8% և 5%) և որոնք մարվելու են 2012թ. հունվարին (2009թ.՝ 2012թ. հունվարին և 2010թ. սեպտեմբերին):

Այլ ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կազմում ընդգրկված է «Կիվա Միկրոֆանդս»-ից ստացված 81,142 հազ. դրամի փոխառությունը, որը կրում է 0% տոկոսադրույք: Փոխառությունը տրամադրվել է Ընկերությանը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աղքատության հաղթահարման նպատակներով տրամադրվող միկրովարկերի ֆինանսավորման նպատակով: Վերոնշյալ փոխառության իրական արժեքը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գնահատվել է 75,483 հազ.դրամ: Իրական արժեքը գնահատվել է՝ զեղչելով սպազա դրամական միջոցների պայմանագրային հոսքերը՝ կիրառելով 10% շուկայական տոկոսադրույք: Սկզբնական

արժեքի և իրական արժեքի միջև 5,659 հազ.դրամի տարբերության ամորտիզացիան
 Ընկերության ֆինանսական արդյունքների վրա ազդեցություն չունի:

18 Այլ պարտավորություններ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Կրեդիտորական պարտքեր	1,222	2,319
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,222	2,319
Պարտավորություններ այլ հարկերի գծովով	2,291	312
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	2,291	312
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,513	2,631

19 Կանոնադրական կապիտալ

Հաստատված և թողարկված կանոնադրական կապիտալը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի
 դրությամբ կազմում էր 395,471 հազար դրամ (2009թ.՝ 280,000 հազար դրամ): 2010թ.
 ընթացքում կանոնադրական կապիտալը համարվել է 26,000 հազար դրամով մայր
 ընկերությունից ստացված փոխառության վերաձևակերպման և 89,471 հազար դրամով՝
 կապիտալի կանխավճարի պահուստից փոխանցման ճանապարհով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ
 ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության
 բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս - մեկ ձայն
 սկզբունքով:

20 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկավորման ոլորտի համար և
 Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Ընկերության հիմնական ռիսկերը
 կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկեր հետ:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել,
 վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել
 ռիսկերի համապատասխան սահմաններ և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև
 շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց
 համապատասխանությունը որոշված սահմաններին: Ռիսկերի կառավարման
 քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝
 շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և
 ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ընկերության Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը
 վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և
 ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես
 նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված
 միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված

համապատասխան սահմաններում Ընկերության գործունեությունն ապահովելու համար:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը՝ թե պորտֆելի և թե առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեի միջոցով:

Ռիսկի թե արտաքին, թե ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Ընկերության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Ընկերությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկերի քարտեզների մշակմանը, որոնք օգտագործվում են ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտման համար և հիմք են ծառայում ռիսկի նվազեցման ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշման համար:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ նրա պորտֆելների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների, վարկային սպրեդերի և սեփական կապիտալի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և պարտքային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք հակված են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխությունների ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը շուկայական ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտար պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը համապատասխան սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ընդունված ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում Ընկերության Տնօրենների խորհուրդը: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ընկերությունը կառավարում է շուկայական ռիսկը սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքների ժամկետայնության արտարժույթի դիրքերի և վնասի սահմանաչափերի հետ կապված, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում:

Ընկերությունը հակված է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև դա նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկն առաջանում է, երբ որոշակի ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսված ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսված պարտավորություններից:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը կառավարվում է հիմնականում տոկոսադրույքի ճեղքվածքի մոնիտորինգի միջոցով: Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի դիրքերի հանրագումարը հիմնական ֆինանսական գործիքների գծով հետևյալն է. (Ստորև ներկայացված են Ընկերության ակտիվներն ու պարտավորությունները պայմանագրային տոկոսադրույքի վերանայման ամսաթվերով 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.)

Հազար դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբեր 2010						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված մատուց	246,268	244,724	396,535	653,249	2,919	1,543,695
Ընդամենը ակտիվներ	246,268	244,724	396,535	653,249	2,919	1,543,695
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	12,232	68,722	77,996	430,709	-	589,659
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	19,688	36,238	50,401	562,374	416	669,117
Ընդամենը պարտավորություններ	31,920	104,960	128,397	993,083	416	1,258,776
Չուտ դիրք	214,348	139,764	268,138	(339,834)	2,503	284,919

Հազար դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբեր 2009						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	183,296	159,930	223,666	352,831	16,587	936,310
Ընդամենը ակտիվներ	183,296	159,930	223,666	352,831	16,587	936,310
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	174	180	22,229	279,817	-	302,400
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	7,951	1,802	29,603	216,660	178,305	434,321
Ընդամենը պարտավորություններ	8,125	1,982	51,832	496,477	178,305	736,721
Չուտ դիրք	175,171	157,948	171,834	(143,646)	(161,718)	199,589

Միջին տոկոսադրույք

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի միջին եկամտաբերությունը:

	2010			2009		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	20.6	19.5	-	20.2	20.8	22.0
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	16.1	10.6	-	16.1	11.7	-
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	6.7	7.8	-	6.5	-	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը համարվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ Ընկերության շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային միավորով (բմ) եկամտաբերության կորերի գուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա, հետևյալն է.

	2010թ.		2009թ.	
	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բմ գուգահեռ նվազում	(796)	(796)	(820)	(820)
100 բմ գուգահեռ աճ	796	796	820	820

Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է:

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ՀՀ դրամ</u>	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Ընդամենը</u>
	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	34,900	17,003	72	51,975
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,129,184	414,511	-	1,543,695
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,275	-	-	4,275
Ընդամենը ակտիվներ	1,168,359	431,514	72	1,599,945
Պարտավորություններ				
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	226,648	363,011	-	589,659
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	477,545	191,572	-	669,117
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,222	-	-	1,222
Ընդամենը պարտավորություններ	705,415	554,583	-	1,259,998
Ձուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	462,944	(123,069)	72	339,947

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ՀՀ դրամ</u>	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Ընդամենը</u>
	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>	<u>հազ. դրամ</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	65,535	6,355	-	71,890
Հաճախորդներին տրված վարկեր	740,574	193,920	1,816	936,310
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	308	-	-	308
Ընդամենը ակտիվներ	806,417	200,275	1,816	1,008,508
Պարտավորություններ				
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	226,648	75,752	-	302,400
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	412,700	21,621	-	434,321
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,319	-	-	2,319
Ընդամենը պարտավորություններ	641,667	97,373	-	739,040
Ձուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	164,750	102,902	1,816	269,468

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի թուլացումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կհանգեցնե՞ր սեփական կապիտալի և շահույթի կամ վնասի աճին/(նվազմանը) ներքոնշյալ գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների վրա, որն ընկերությունը խելամտորեն համարում է հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մնացած բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները մնում են հաստատուն:

	2010թ.		2009թ.	
	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	(12,307)	(12,307)	10,290	10,290
Եվրոյի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	7	7	182	182

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի ուժեղացումը, մնացած բոլոր փոփոխականների հաստատուն մնալու պայմանով, վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կհանգեցնե՞ր սեփական կապիտալի և շահույթի կամ վնասի՝ վերոնշյալ գումարների չափով, սակայն հակառակ ուղղությամբ փոփոխության:

Այլ գնային ռիսկ

Այլ գնային ռիսկը շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է (բացի տոկոսադրույքի և արտարժույթային ռիսկերի)՝ անկախ նրանից այդ փոփոխություններն առաջացել են առանձին գործիքի, թե՛ շուկայում շրջանառող բոլոր գործիքների վրա ազդող գործոնների պատճառով: Գնային ռիսկն առաջանում է, երբ ֆինանսական գործիքի գծով Ընկերության դիրքը դառնում է «երկար» կամ «կարճ»: 2010թ. և 2009թ. ընթացքում Ընկերությունը չի ունեցել գնային ռիսկ առաջացնող որևէ ֆինանսական գործիք:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն է վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Ընկերության նկատմամբ: Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը (թե՛ հաշվեկշռային և թե՛ արտահաշվեկշռային) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը, որն ակտիվորեն վերահսկում է Ընկերության վարկային ռիսկը: Ընկերության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ընկերության վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձանց և անհատների) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման ընթացակարգերը:

Հաճախորդների վարկային դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող մենեջերների կողմից և փոխանցվում են Վարկային բաժին, որը պատասխանատու է Ընկերության վարկային պորտֆելի համար: Այս բաժնի վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության կառուցվածքային վերլուծության և ֆինանսական վիճակի վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են ուսումնասիրություն Վարկային կոմիտեի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ստուգում է վարկի դիմումը Վարկային բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա:

Ընկերությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Ընկերության կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա:

Վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին հետևյալն է.

	2010 Հազար դրամ	2009 Հազար դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,975	71,890
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,543,695	936,310
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,275	308
Ընդամենը առավելագույն ենթարկվածություն	1,599,945	1,008,508

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 13-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ՝ իր պարտավորվածությունները մարելու համար միջոցներ հայթայթելիս: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ու տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման կարևոր գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ոչ ամբողջական համապատասխանությունը սովորական է ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների անորոշ ժամկետներով և տարաբնույթությամբ: Դա հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

«Նոր Հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Ընկերության իրացվելիության ռիսկի քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերի տեղաբաշխումն Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների գծով՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չգեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	-	17,642	97,353	109,714	477,156	701,865	589,659
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	8,940	11,565	49,999	69,222	669,832	809,558	669,117
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5	1,217	-	-	-	1,222	1,222
Ընդամենը	8,945	30,424	147,352	178,936	1,146,988	1,512,645	1,259,998

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	-	2,174	18,507	44,935	325,974	391,590	302,400
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	5,798	2,434	8,232	43,238	450,534	510,236	434,321
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,319	-	-	-	2,319	2,319
Ընդամենը	5,798	6,927	26,739	88,173	776,508	904,145	739,040

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2010 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ժամկետանց հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս հազ. դրամ	1-ից 3 ամիս հազ. դրամ	3 ամսից 1 տարի հազ. դրամ	1-ից 5 տարի հազ. դրամ	Ավելի քան 5 տարի հազ. դրամ	Անժամկետ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ								
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	51,975	-	-	-	-	-	51,975
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	74,862	171,406	641,259	653,249	2,919	-	1,543,695
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	92,232	92,232
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	-	1,406	1,406
Այլ ակտիվներ	-	103	637	8,241	1,987	-	-	10,968
Ընդամենը ակտիվներ	-	126,940	172,043	649,500	655,236	2,919	93,638	1,700,276
Պարտավորություններ								
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	-	-	12,232	146,718	430,709	-	-	589,659
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	1,380	7,998	10,310	86,639	562,374	416	-	669,117
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	-	6,061	-	-	-	6,061
Այլ պարտավորություններ	-	2,296	1,217	-	-	-	-	3,513
Ընդամենը պարտավորություններ	1,380	10,294	23,759	239,418	993,083	416	-	1,268,350
Չուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	(1,380)	116,646	148,284	410,082	(337,847)	2,503	93,638	431,926

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ժամկետանց հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս հազ. դրամ	1-ից 3 ամիս հազ. դրամ	3 ամսից 1 տարի հազ. դրամ	1-ից 5 տարի հազ. դրամ	Ավելի քան 5 տարի հազ. դրամ	Անժամկետ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	71,890	-	-	-	-	-	71,890
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,804	58,035	123,457	383,596	352,831	16,587	-	936,310
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	94,450	94,450
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	-	273	273
Այլ ակտիվներ	-	-	308	1,716	-	-	-	2,024
Ընդամենը ակտիվներ	1,804	129,925	123,765	385,312	352,831	16,587	94,723	1,104,947
Պարտավորություններ								
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	-	-	174	22,409	279,817	-	-	302,400
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	-	600	7,351	31,405	216,660	178,305	-	434,321
Այլ պարտավորություններ	-	-	2,319	312	-	-	-	2,631
Ընդամենը պարտավորություններ	-	600	9,844	54,126	496,477	178,305	-	739,352
Չուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	1,804	129,325	113,921	331,186	(143,646)	(161,718)	94,723	365,595

21 Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից:

Ընկերությունը կապիտալ սահմանում է այն հոդվածները, որոնք օրենսդրական կանոնակարգերով սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից կապիտալի նկատմամբ սահմանված ներկա պահանջի համաձայն վարկային կազմակերպությունները պետք է ունենան նվազագույնը 150,000 հազար դրամի կապիտալ: 2010 թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում Ընկերությունը բավարարել է կապիտալի նկատմամբ սահմանված պահանջի նվազագույն մակարդակը:

22 Պարտավորվածություններ

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պարտավորվածություններ:

23 Գործառնական վարձակալություն

Չեղյալ չհամարվող գործառնական վարձակալության ապագա նվազագույն վարձավճարները 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն են:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Մինչև 1 տարի	1,680	2,184
1-ից 5 տարի	5,280	5,640
Ավելի քան 5 տարի	1,100	2,420
	8,060	10,244

Ընկերությունը վարձակալում է մի շարք տարածքներ գործառնական վարձակալության պայմաններով: Վարձակալության սկզբնական ժամկետը սովորաբար կազմում է հինգից տասն տարի՝ այդ ժամկետից հետո վարձակալության պայմանագիրը նորացնելու հնարավորությամբ: Այս վարձակալություններից ոչ մեկը պայմանական վարձավճար չի ներառում:

24 Պայմանական դեպքեր

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ընկերության շենքերը և սարքավորումները ամբողջությամբ ապահովագրված չեն: Այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատման և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունների հանդեպ, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց առաջացած Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարներից կամ նրա գործունեությունից հասցված վնասից: Բանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է

անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Իրավական պարտավորություններ

Ընկերության ղեկավարությունը տեղյակ չէ Ընկերության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են սուուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմինները խախտման կատարման տարվանն անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո հայտնաբերած խախտումների դեպքում չեն կարող առաջադրել պարտավորություններ հարկերի, տուգանքների և տույժերի գծով:

Այս փաստերը Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի գործող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

25 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Վերահսկողություն

Ընկերության մայր ընկերությունն է հանդիսանում «Հորիզոն» Հիմնադրամը: Ընկերության մայր ընկերությունը չի պատրաստում հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններ: Ընկերությունը չունի վերջնական վերահսկող կողմ:

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված է «Աշխատակիցների գծով ծախսեր» հոդվածում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված հետևյալ տարիների համար.

	2010թ. Հազ. դրամ	2009թ. Հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	17,864	11,650
Աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	1,565	1,016
	19,429	12,666

Ստորև ներկայացված են ղեկավար անձնակազմի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2010թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2009թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	412	5%

Ղեկավար անձնակազմի հետ գործարքների գծով ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն		
Տոկոսային եկամուտ	10	16

Գործարքներ մայր ընկերության հետ

Ստորև ներկայացված են 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մայր ընկերության հետ գործարքների մնացորդները, համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները և 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	2010թ.		2009թ.	
	Մայր ընկերություն հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք	Մայր ընկերություն հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Պարտավորություններ				
Ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	165,287	8.0%	191,845	7.6%
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային ծախս	14,262		14,280	

26 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ինչպես պահանջվում է ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտում» ստանդարտով, Ընկերությունն իրականացրել է իր ֆինանսական գործիքների գնահատումը, պարզելու համար ժամանակի և արժեքի սահմանափակումների ներքո նրանց իրական արժեքը բավարար արժանահավատությամբ որոշելու հնարավորությունը:

Ընկերության գնահատմամբ իր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքներից, բացառությամբ ոչ առևտրային կազմակերպությունից ստացված մեկ փոխառության, ինչպես բացահայտված է ծանոթագրություն 17-ում: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված արժեքները հաշվարկվում են կիրառելով գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի տեխնիկական դրամական միջոցների գնահատված ապագա

հոսքերի հիման վրա և օգտագործելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ պայմաններով գործիքի հանդեպ կիրառելի զեղչման դրույքը:

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գումարը, որով վերը նշված ակտիվները կարող են փոխանակվել իրազեկ և պատրաստակամ կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի՝ ակտիվների անմիջական վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ: